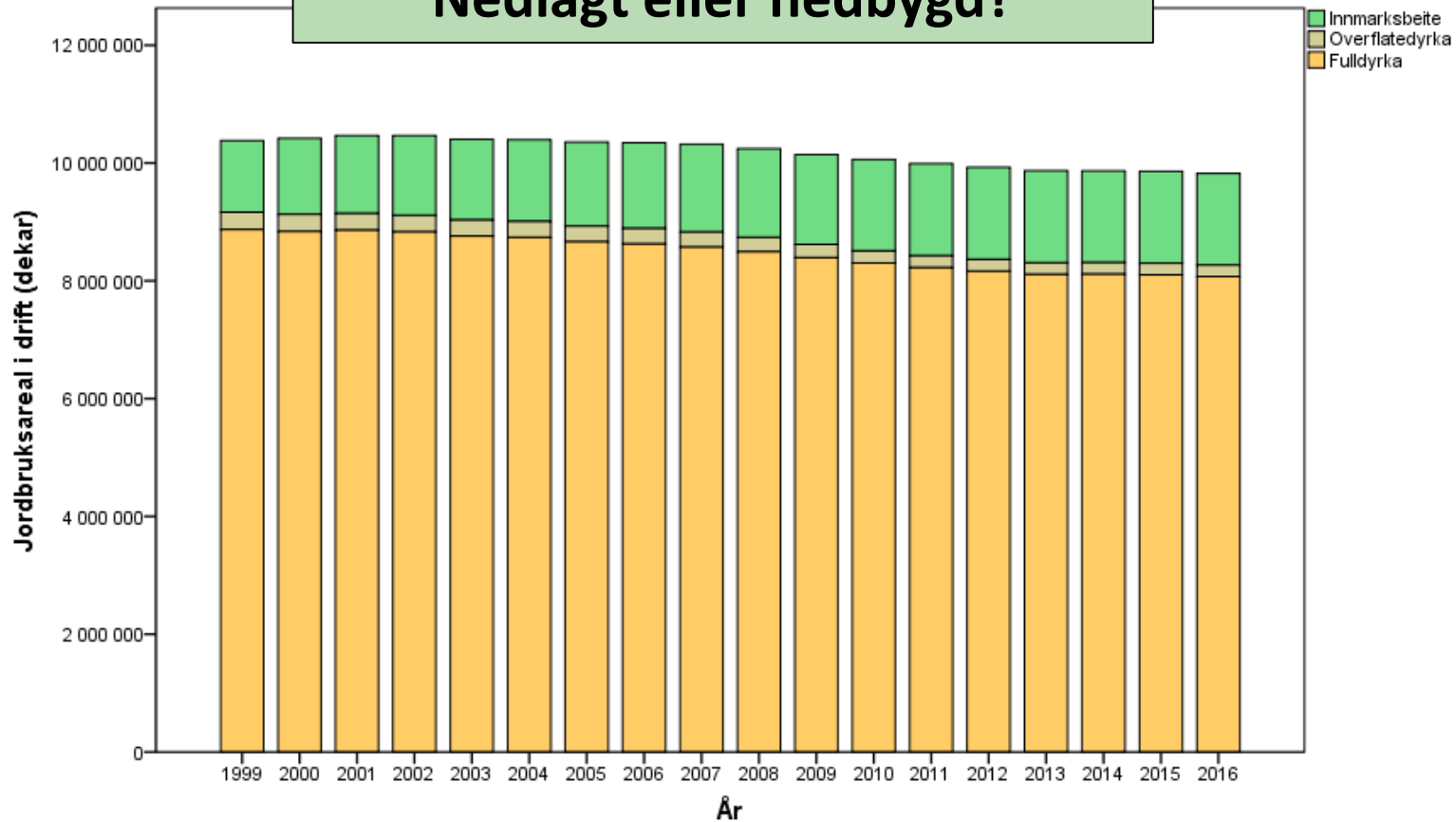

Nedbygging av jordbruksareal

-

Når vi jordvernålet?

Nedlagt eller nedbyggd?

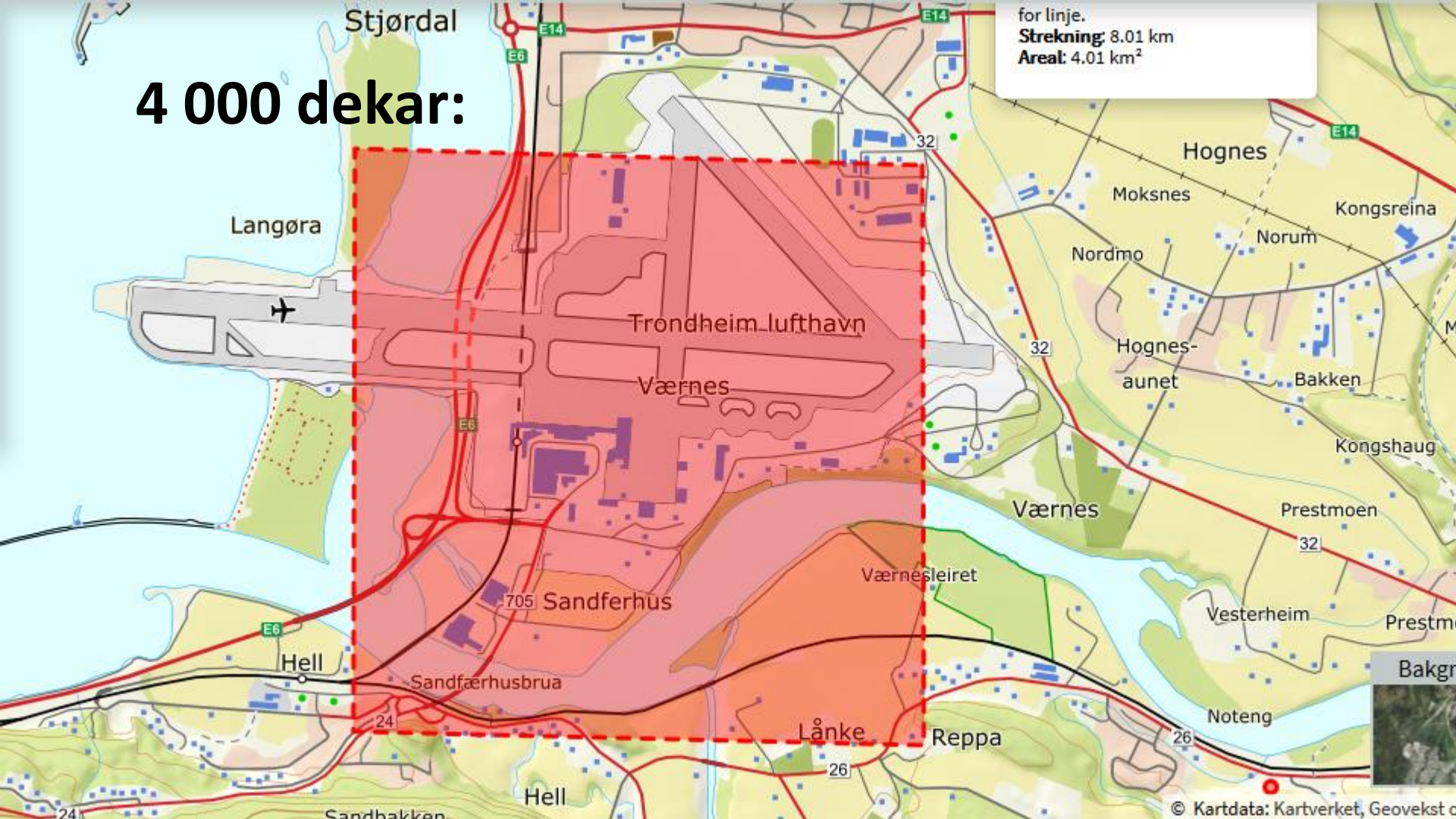

Jordvernmålet:

**Omdisponert jordbruksareal
maksimalt 4 000 dekar per år**

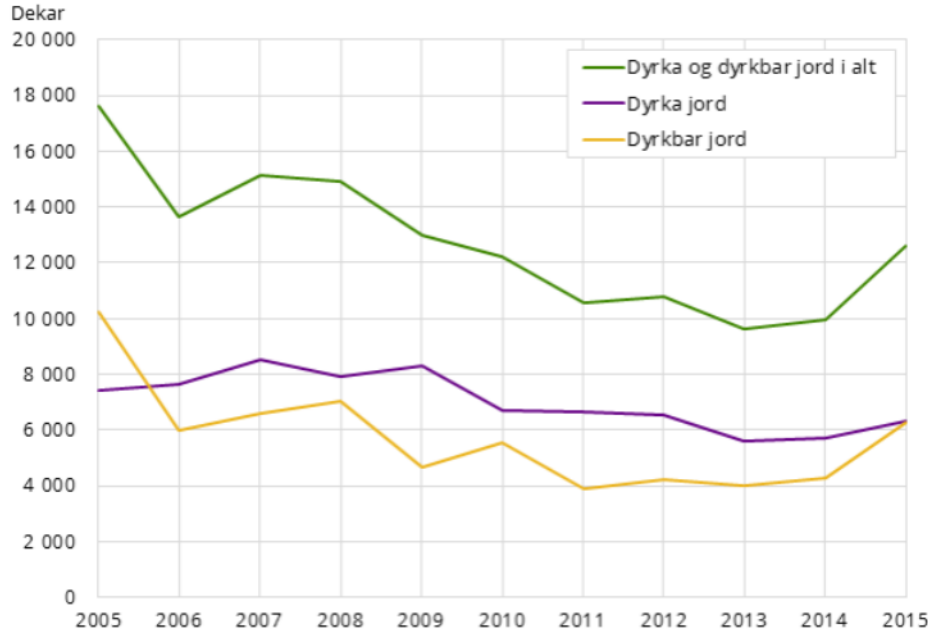
4 000 dekar:

for linje.
Strekning: 8.01 km
Areal: 4.01 km²

Omdisponert jordbruksareal 2005 - 2015

Figur 1. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk

Men blir det bygd ned?

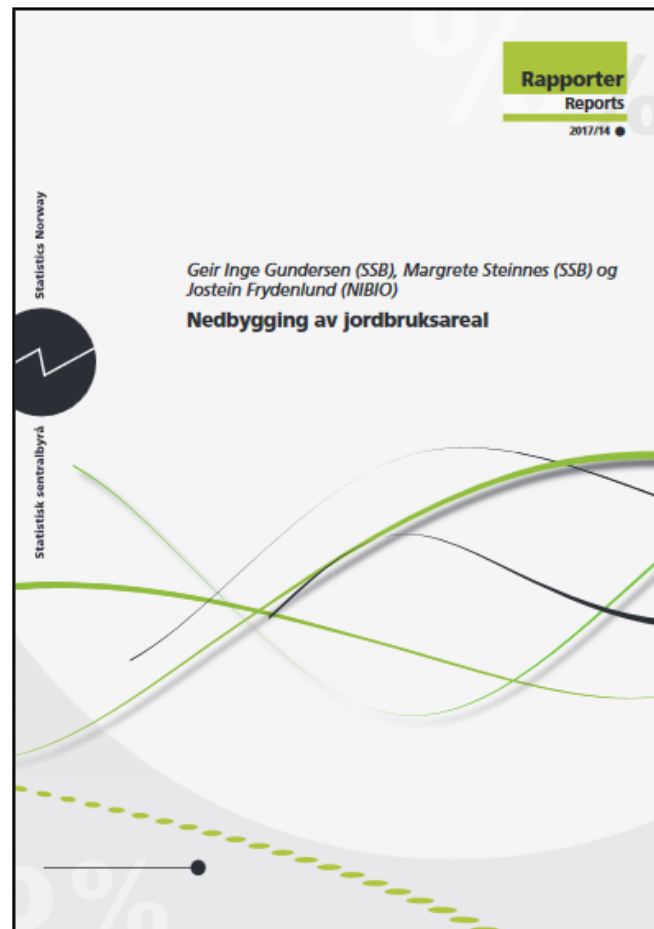
← Mål: Maksimum 4 000 dekar (Dyrka jord)

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Geir Inge Gundersen (SSB), Margrete Steinnes (SSB) og Jostein Frydenlund (NIBIO)

Nedbygging av jordbruksareal

En kartbasert undersøkelse av nedbygging og bruksendringer av jordbruksareal

Nedbygd jordbruksareal Norge 2004 - 2015

Totalt nedbygd i perioden: 97 600 dekar. Årlig gjennomsnitt 8 130 dekar

Årlig gjennomsnitt

Vedtatt omdisponert	7 030 dekar
Faktisk nedbygd	8 130 dekar.
- ikke gjennomført	?
+ nedbygd uten omdisp.	?

Sør-Trøndelag 2004 - 2015

Totalt nedbygd i perioden: 8 429 dekar. Årlig gjennomsnitt 702 dekar

Jordbruksareal i Sør-Trøndelag 770 000 daa
7,5 % av landets jordbruksareal

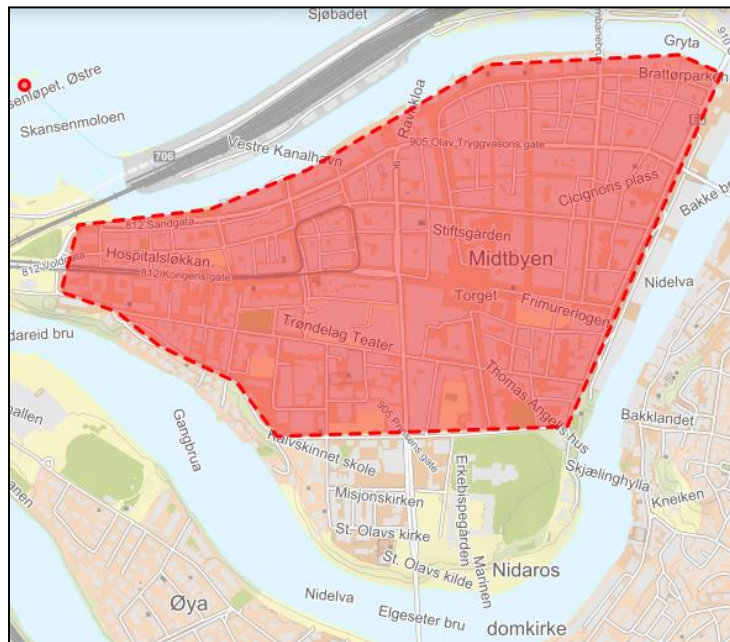
6 000 dekar per år: Sør-Trøndelag 450 dekar
4 000 dekar per år: Sør-Trøndelag 300 dekar

Jordkartlagt: 3 417 dekar

Svært god kvalitet: 63 %

God kvalitet: 32 %

Mindre god kvalitet: 5 %

Nord-Trøndelag 2004 - 2015

Totalt nedbygd i perioden: 4 189 dekar. Årlig gjennomsnitt 349 dekar

Jordbruksareal i Nord-Trøndelag 887 000 daa
8,6 % av landets jordbruksareal

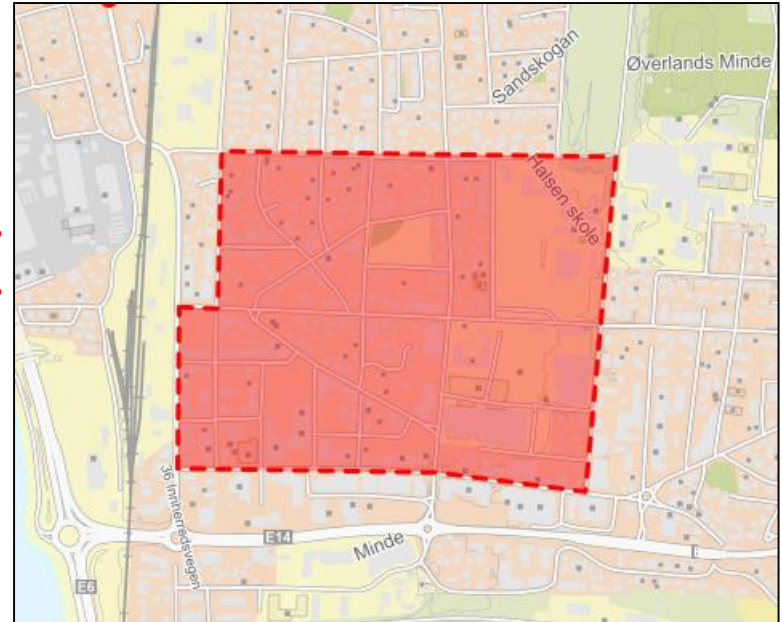
6 000 dekar per år: Nord-Trøndelag 519 dekar
4 000 dekar per år: Nord-Trøndelag 346 dekar

Jordkartlagt: 2 176 dekar

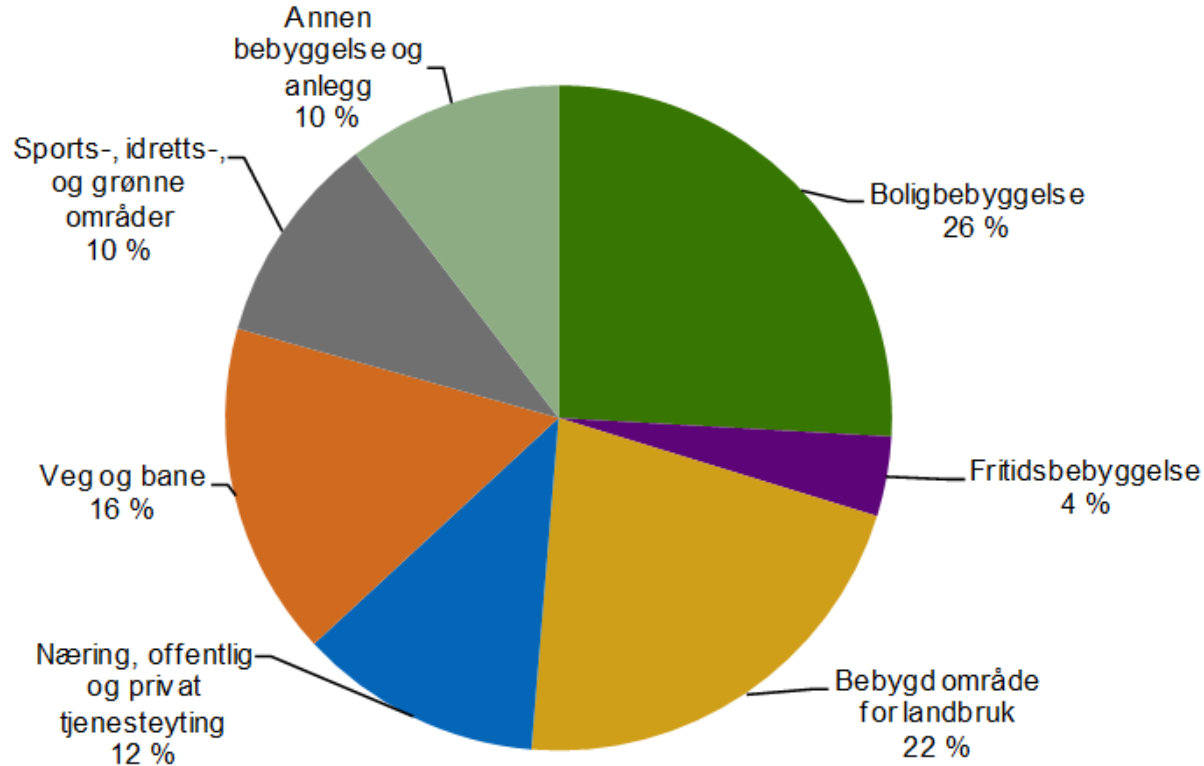
Svært god kvalitet: 70 %

God kvalitet: 22 %

Mindre god kvalitet: 8 %

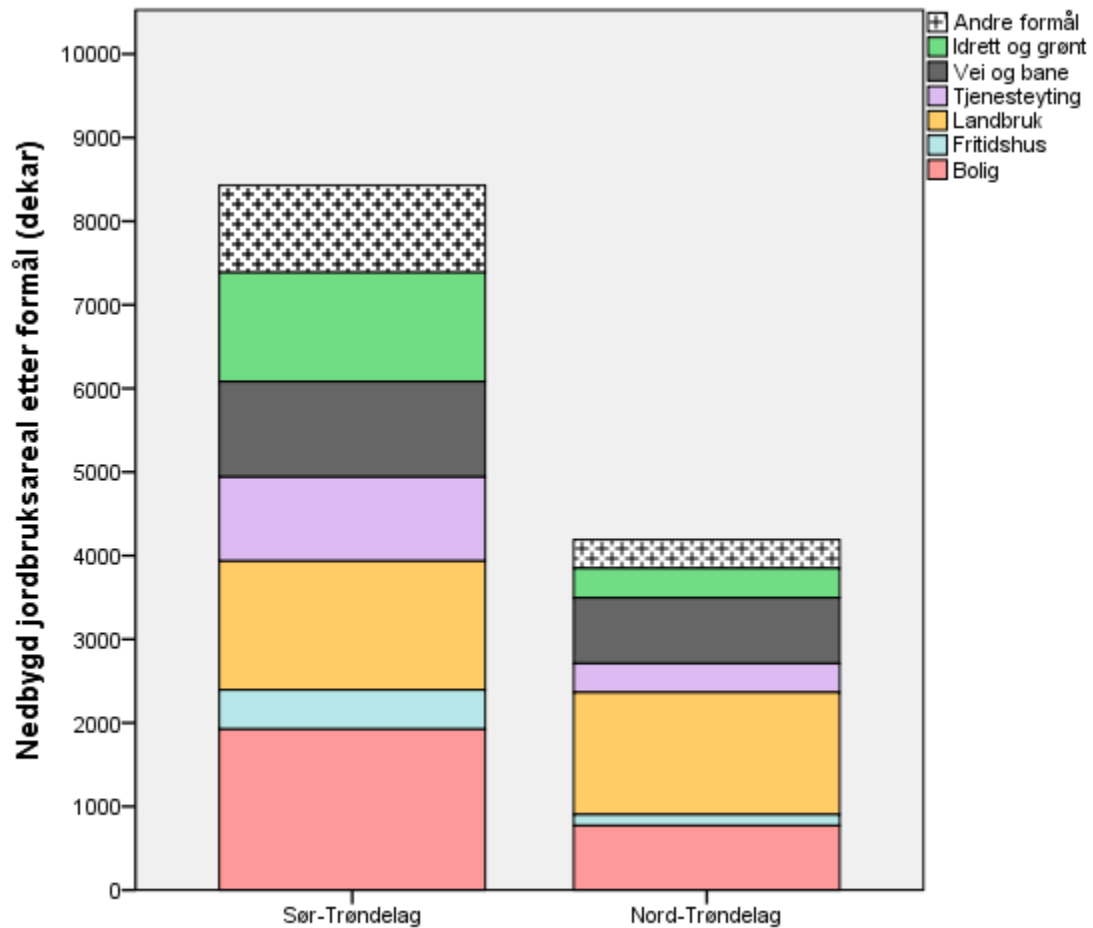
Nedbygd jordbruksareal Norge 2004 - 2015

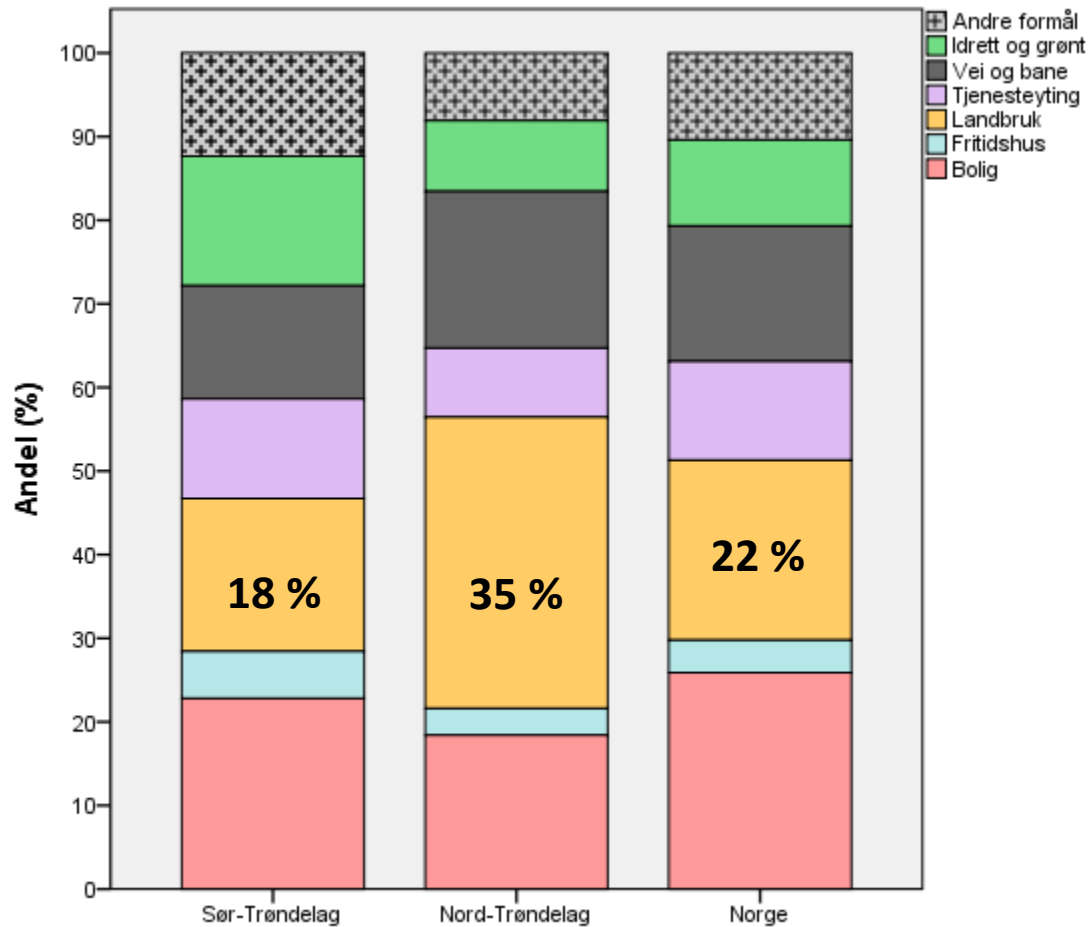

Nedbygd jordbruksareal 2004 – 2015

8 000 dekar per år er et gjennomsnittstall. Vi vet ikke om tallet er stabilt, øker eller minker

**Landbrukets andel (22 %) er også et gjennomsnittstall
Vi vet ikke om andelen er stabil, øker eller minker**

Nedbygd jordbruksareal 2004 - 2015

Det bygges ned mest der det er mye å ta av: «Jordblindhet»

Nedbygging i perioden:

Norge: 9,51 promille

Sør-Trøndelag: 11,00 promille

Nord-Trøndelag: 4,72 promille

høyest

Vest-Agder: 19,28 promille

Diagnose: jordblindhet

Matjord er en knapp ressurs. Likevel nedbygges årlig 8000 dekar dyrket mark.

Fra 2004 til 2015 ble det hvert år nedbygd i gjennomsnitt 8000 dekar jordbruksareal. Arealet utgjør noe mindre enn arealet innenfor kring 2 i Oslo, eller åtte ganger Midtbyen i Trondheim. Det er ny statistikk utarbeidet av Statistisk sentralbyrå (SSB) og Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) som viser dette.

Forskning viser at... Geir Harald Strand

Geir Harald Strand, utredningsleder ved NIBIO Kart og statistikk

tillegg ligger 98.000 dekar jordbruksareal innreknet som «nye» inne i selve tettbebyggelsen. Dette er arealer som vil være svært utsatt for utbyggingsspress i årene som kommer.

Matjorden er også i fare når bebyggelsen eser utover. I tillegg til den fjerdelen av nedbyggingen som skjer inne i tettstedene, foresig ytterligere en fjerdedel av nedbyggingen mindre enn én kilometer fra tettstedsgrensene. Også her er det mye jordbruksareal. I 100-metersbelte rundt tettstedene er en tredjedel av arealet jordbruksareal.

Matjord ligger dermed utsatt til både når bebyggelsen ekspanderer og når den skal fortettes.

I randsonen rundt byer og tettsteder opptrer jordbruksareal ti ganger hyppigere enn i Norge

Jordblindhet rammer også landbruket selv. Nedbygging til landbruksformål utgjør om lag 22 prosent av det jordbruksareal som bygges ned, skriver forfatteren. Foto: Aleksander Nordal

som helhet. Når vi på denne måten er omgitt av jordbruksareal, får vi lett inntrykk av det er mer enn nok av denne ressursen. Og det er nettopp dette som er jordblindhet, fordi vi har så mye av den lokalt, oppfattes ikke matjorden som den knappe ressursen den faktisk er.

Jordblindhet rammer også landbruket selv. Nedbygging til landbruksformål utgjør om lag 22 prosent av det jordbruksareal som bygges ned. Bonden er omgitt av jordbruksareal, og opplever tåk enda mindre enn andre så landbruksjord er en knapp ressurs.

Formålet med landbruksareal er å produsere mat. Egen nedbygging kan være oppføring av driftsbygninger samt oppstilling av landbruksveier og oppstillingsplasser. Jordloven forbyr omstamping av jordbruksareal til andre formål enn jordbruk, men tillater formål som er beskrevet i jordbruksproduktloven. Oppføring av større driftsbygninger må riktignok behandles som byggesak, men det løses ikke kontroll med om disse blir oppført på jordbruksareal.

Større enheter, og det nær effektive landbruk, får gutt flere og større maskiner på gårdene. Skjøting i trange tun er en sikker-

Forskningen

Hvem: Gundersen, G.L., Stennes M. og Frydenlund, J. (2017)
Hva: Nedbygging av jordbruksareal. En kartbasert undersøkelse av nedbygging og bruksendringer av jordbruksareal.
Hvor: SSB Rapport 2017/14

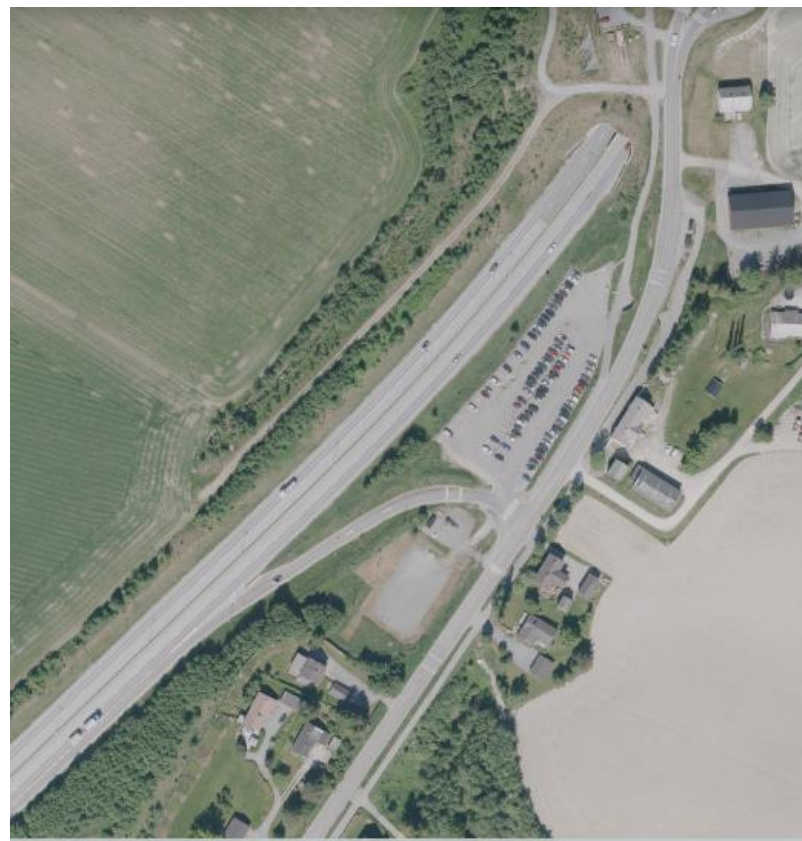
hetsrisiko, og mange bønder har utvidet tunområdet eller anlagt møstakklasser utenfor det gamle tunet. Dette øker tryggheten for bam og andre famillemedlemmer, men kan gå ut over matjorden.

Et moderne landbruk krever også nye bygninger som skal ligge laglig til... både for bonden som skal på jobb og for dyra som skal på beite. Da er det fort gjort å ta en flåk av jordbruksareal til det nye anlegget.

Politikere, planleggere og bønder kan søke etter alternative arealer for å dekke sine og samfunnets behov til ulike utbyggingstyper. Gjennom et bevissthet om at jordbruksareal er en knapp ressurs, og gjennom langsiktig planlegging med et utvalg jordvernformål, kan både bonden og samfunnet for øvrig kunnes for jordblindhet.

Geir Harald Strand, utredningsleder ved NIBIO Kart og statistikk

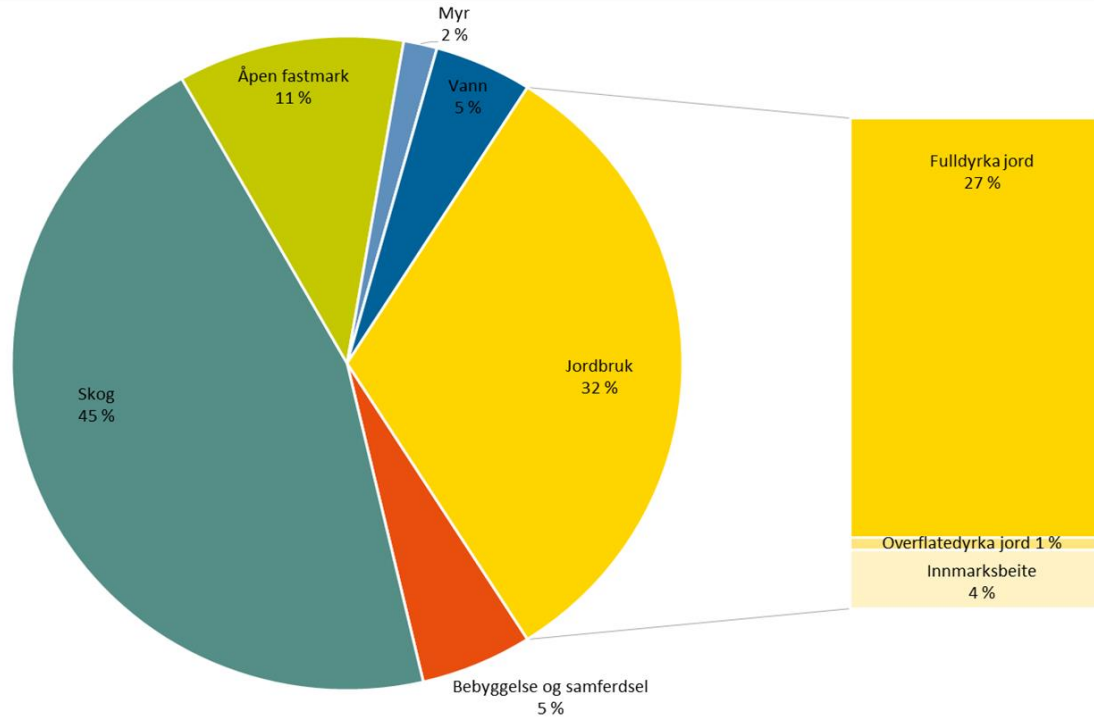

Nedbygging: 22 % skjer i tettsteder

Ytterligere 26 % nær (< 1km fra) tettsteder

Vestfold: 70 % nær (< 1 km fra) tettsteder

Randsonen rundt tettsteder

NIBIO

Arealbarometer: <http://fakta.nibio.no>

[Dokumenter](#) [Fotoarkiv](#) [Skoghelse](#) [Om Fakta](#)

Søk i dokumenter

- New search query
- Provide search suggestions

Search for...

in **All fields** Search

Dokumenttype

Arealbarometer

Tema

Utgivelsesår

<< [Overview](#)

1 from 6

1 2 3 4 5 6

< Previous

Next >

Kommune 3027 Arealbarometer for Elverum

Oppdatert kart over areal og regnet for miljøspesifikk

Desember 2015

AREALBRUK I TIDSPERIODEN	skilår	%
Skog	46 424	76
Skogbruk	347	0,6
Skogbruksareal	475	0,8
Skog	46 279	75,8
Skogbruksareal	31 847	52,1
Skogbruksareal	387 341	629,3
Skogbruksareal	0	0,0
Skog	2 096 293	3400

SKOGBRUK I PRODUKTIONSPERIODEN FOR ELVERUMKOMMUNE

Skogbruksareal	skilår	%
Skogbruksareal	1 247	2,1
Skogbruksareal	41 842	70,4
Skogbruksareal	21 369	36,4
Skogbruksareal	3 439	5,8
Skogbruksareal	204	0,3
Skogbruksareal	0	0,0
Skogbruksareal	2 096 293	3400

3%

11 Nærmest 3% av landareal produseres i Elverum. Det er lavere enn i andre land, det er naturlig å sammenligne oss med.

Show large preview Add to selection Download original

Kommune 007 Arealbarometer for Elverum

Oppdatert kart over areal og regnet for miljøspesifikk

Desember 2015

3%

11 Nærmest 3% av landareal produseres i Elverum. Det er lavere enn i andre land, det er naturlig å sammenligne oss med.

